

vedeli, kaj in kako. V tem pa je bilo dobrega zraka v tesnem rovu vedno manj, plina pa vedno več. Polagoma so se vsi nasrkali strašnega smrtnega plina, ki jih je popolnoma ugonobil. Vsi po vrsti so bili zastrupljeni s plinom, ki se tvori pri nepopolnem gorenju premoga, lesa itd. Pet ur so poskušali z umetnim dihanjem pfiklicati nesrečnejem življenje — vse je bilo zastonj.

Smrtno ponesrečene so položili na mrtvaški oder v peterih hišah v Hrastniku. Na stotine ljudi iz Hrastnika in od drugod je hodilo kropit žrtve, jih obsipavati s cvetjem in si ogledovati mesto strašne nesreče.

Pogreb vseh ponesrečencev se je vršil v četrtek dne 1. decembra na farno pokopališče na Dol pri Hrastniku ob ogromni udeležbi rudarjev in tudi drugih iz vseh slojev.

Smrtnim žrtvam svetila večna luč, preostalim sirotam sožalje!

*

Delavska vzajemnost.

Z dnem 30. novembra ima biti v rudniku Huda jama pri Laškem odpuščenih okrog 120 rudarjev. To je izredno hud udarec za vse odpuščene, ker v sedanjih krizi ne morejo drugje dobiti zaposlitve. Kako se je pri redukciji postopalo, kaže dejstvo, da so odpuščeni tudi taki, ki imajo za seboj 10 do 20 let službe in so med težkim delom v jami pustili svoja mlada leta in svoje moči. Plačali so tudi ogromne prispevke v bratovsko skladnico za pokojnino, sedaj pa, ko so predčasno odpuščeni, ne dobijo nič. Nimamo nič proti temu, da se odpustijo posestniki, ki imajo večja posestva in torej doma dovolj dela in kruha za preživljanje sebe in družine. Nepravilno pa se nam zdi, da se odpuščajo tudi taki, ki so po večletnem trdem delu in varčevanju prišli do tega, da so si kupili kakšno opuščeno zidnico ali hišico s toliko zemlje, da predajo kozo ali za silo kakšno kravico. Vsakdo, kdor pozna razmere v našem okraju, ve, da se na takem posestvu ali kakor pravimo kočariji ne more preživiti niti eden človek, še manj pa družina. S tem se tudi ubija pri ljudeh smisel za varčevanje, ako mu je njegovo borno stanovanje vzrok, da je odpuščen iz službe. Da pa hudojamski rudarji niso ljudje, katere bi se lahko imenovalo kakšne boljševice, kaže sestanek rudarjev v nedeljo dne 30. nov., ko so sklenili, da so pripravljene vsi tisti, ki so še ostali v službi, to jih je okrog 400, delati namesto 6 dni samo 5 dni v tednu, tako da bi tudi tisti, ki so bili odpuščeni, mogli delati še naprej istotako po 5 dni v tednu. Svetovali bi vsem tistim, ki imajo še kolikor toliko primerne dohodke, da napravijo po vzgledu hudojamskih rudarjev in bi bilo na svetu veliko manj krize in revščine.

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrletno 9 Din.

Pravoslavna cerkev v Mariboru se bo zidala, kakor napovedujejo, prihodnjo spomlad. O prostoru, ki so si ga nekateri za to izbrali, ne bo odveč nekaj besed. Ta prostor ni naj bil Jugoslovanski trg. Kar se tega tiče, je splošna sodba v Mariboru, da je ta prostor za zidavo cerkve popolnoma neprikladen. Stari Maribor, ki je bil v določitvi prostorov, ki naj ostarajo nezazidani, jako ozkosrčen in štedljiv, je ta prostor določil kot tak, da se na njem ne sme postaviti nobena zgradba. K večjemu bi tamkaj smel stati kakšen spomenik. Ko je Maribor po prevratu prišel v slovenske roke, so pristojni činitelji glede na Jugoslovanski trg bili istega mnenja kakor njihovi predniki. Istega mnenja je tudi prebivalstvo mesta. Ako bi se priredilo o tem ljudsko glasovanje — pa javno razglašeno, ne pa takšno, za katero nihče ni znal — bi niti eden odstotek meščanov ne bil zato, da se na tem prostoru postavi kakšna zgradba. Saj je v Mariboru najti več prostorov, ki bi bili prikladni za pravoslavno cerkev. Še eno je, kar je proti temu, da bi se na navedenem prostoru zgradila pravoslavna cerkev, in to je prevelika bližina katoliške cerkve. V Beogradu so katoličani kupili prav lep prostor za zidavo velike katoliške cerkve. Pravoslavna občina sv. Marka pa se je proti temu pritožila z utemeljitvijo, da bi nameravana katoliška cerkev bila preblizu pravoslavni. Oblast je tej pritožbi ugodila in katoliška cerkev ni smela biti postavljena na zaželenem prostoru, marveč se bo zidala na drugem, dokaj zapuščenem kraju. In vendar ni bil dotičen kraj, kjer so katoličani v Beogradu hoteli si postaviti svojo cerkev, izdaleka tako blizu pravoslavni cerkvi sv. Marka, kakor je v Mariboru Jugoslovanski trg blizu frančiškanske cerkve.

Jetnišnica mariborskega okrožnega sodišča je odposlala 93 jetnikov na dopust do dne 1. marca 1933, potem pa se morajo zopet prijaviti na odsluženje kazni.

Roparski napad. Ob petih popoldne se je vračal iz Maribora proti domu v Nebovo pri Št. Petru niže Maribora tamošnji ugledni posestnik in cerkveni ključar Cvikl. Vozil je v mesto jabolka za Pavliniča. Na vozu je bil poleg Cvikla še Pavliničev hlapec in zadaj na kripi še en moški. Pod Meljskim hribom na cesti je napadlo Cvikla pet hrvaško govorečih mož, ki so grabili za konja in zahtevali denar. Vpitja na pomoč se je konj tako vstrašil, da je nezadržljivo zbežal v galopu do Lorberja. Lopovi so v naglici potegnili z voza zadaj sedečega možkega in ga hoteli izropati, pa ni bilo pri njem cvenka. Da ni bil izropan v mraku in neposredni bližini mesta Cvikl, se ima zahvaliti le samo splašenju konja.

Splav je obtičal v soboto 3. decembra na nasipini pri Št. Petru pri Mariboru. Šest splavarjev je imelo dovolj posla v soboto popoldne in v celo nedeljo, ker so morali splav bosonogi razdreti na

sredini Drave in ga nanovo zložiti ter zvezati.

Splašen vol je pogazil 17letnega posestniškega sina Ferdinanda Kozjeka iz Brezna ob Dravi. Nnesrečneža so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer je pa umrl dne 4. decembra.

Zvest in hvaležen čitatelj »Slov. gospodarja«. Bivši pastir V. W. in sedaj ugleden posestnik v Prevaljah nam ob obnovitvi naročnine s ponosom piše: »Omenjam obenem, da sem izmed najstarejših in redkih čitateljev »Slovenskega gospodarja«. Od leta 1874 do 1877 sem služil za pastirja pri A. F. v Gornji Voličini pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Jaz edini v familiji sem prečital vso vsebino vsake številke. Posebno sem rad čital o poteku rusko-turške vojne.« — Naši mladini v posnemo!

Zasluzena obsedba opasnega vlomilca. Karl Pristovnik iz Planice je že bil desetkrat predkaznovan radi tatvin in vlomov. Oktobra lanskega leta je odsedel petletno ječo in dveletno prisilno delavnico. Komaj pa je bil na prostem, se je že lotil zločinskega posla. V mraku dne 4. marca t. l. se je lotil župnišča pri Sv. Martinu na Pohorju in zahteval od tedajnega tamošnjega župnika Sinka pri oknu denar. Prestrašeni gospod mu je vrgel skozi okno nekaj nad 100 Din, pa je zloba odal na župnika več strelov, od katerih je eden gospoda oprasnil ob sencu. V dobi od novembra do marca si je privoščil tri velike vlome in sicer dva v eni noči v Poljčanah, ko je oplenil gostilni Mahorič in Bauman. Izropal je trgovino Ernesta Zamola na Zg. Polskavi in okradel posestnico Marijo Ferik in njenega hlapca. Mariborski senat je obsodil Pristovnika dne 3. decembra na 20 let robije. Lopov je pri obravnavi priznal omenjene zločine, le napad na župnišče je tajil, dasi mu je ta krivda jasno dokazana.

Krvav pretep. V Hočah v Pristernikovi krčmi so se spoprijeli fantje z lovskim paznikom. 24letni delavec Ivan Holcer iz Skok je obležal na mestu pretepa z razparanim trebuhom, delavcu Francu Kirbiš iz Skok so razmesarili desno nogo.

Za uboj 4 leta ječe. Dne 26. septembra je udaril posestniški sin Ivan Klemenčič iz Vukovja ob priliki kožuhanja pri posestniku Polanarju Marijo Čep s kolom po glavi in ji strl lobanjo. Udarjena je nekaj dni za tem umrla. Ubijalca je obsodil dne 2. decembra mariborski senat na 4 leta in 2 meseca strogega zapora in na 400 Din odškodnine.

Izdaten vlom v trgovino. Neznani vlomilci so obiskali v noči trgovino g. Drea pri Sv. Trojici v Slov. goricah in so odnesli manufakturnega blaga za 65.000 Din. Ukradeno blago pa so našli drugi dan v listnjaku, kamor so ga bili uzmoviči zakopali v vsej naglici.

Strašna smrt otroka vsled opeklina. Pri Vedlinovih na Ptujski gori je pustila gospodinja pri zakurjeni železni peči štiriletno hčerkico z drugo deco in šla po opravljenih v kuhinjo. Otrok se je preveč približal žareči peči, oblekca se mu je vnela. Ko je priskočila mati na krik na pomoč, je bila hčerkica že vsa v plamenih in je drugi dan za tem

kljub zdravniški pomoči umrla vsled opeklin.

Poškodba konja. Na državni cesti Ptuj—Maribor so vozili tri avtomobili v smeri proti Mariboru brez luči v noči. Te tri avtomobile je srečal posestnik in voznik Janez Pišek iz Zlatoličja na Dravskem polju. Eden od avtomobilistov je zadel ob Pišekovega konja in mu zlomil čelno kost. Radi teme kmet ni razložil številke avtomobila, ki se je odpeljal po nesreči s podvojeno brzino.

Cela bitka pred hišo. V vasi Prerad, občina Polenci pri Ptuj, so pri Kandričevih nekaj slavili. Pred hišo so se pojavili fantje iz Breznice pri Ormožu. Domači sin Ignac je povabil prežarje na vino; za povabilo je pa prejel zausnico! Radi prerekanja se je podal Ignacov oče s puško med razgrajače, ki so mu odvzeli orožje in ga začeli pretepati. Med tem se je izmotal sin Ignac, skočil po drugo puško in ustrelil iz nje 22letnega hlapca Franca Emeršiča, ki je klečal na očetu. Mrtvega hlapca so prepeljali v mrtvašnico, poškodovanega očeta v bolnico v Ptuj; ubijalec iz silobrana se je sam javil sodišču.

Neznanega mrtveca je naplavila Drača pri Ptuj. Gre za moškega delavca.

Na cesti iz Turnišča na Pobrežje pri Ptuj so pobrali v mlaki krvi posestnika Franca Toplaka iz Rogoznice in ga oddali v ptujsko bolnico. Ko se je zavedel, je izpovedal, da sta ga napadla dva neznanca z noži.

Slučaj, da ni prišlo do hujše nesreče. Zadržega novembra v noči se je vračalo pet lükarjev na vozovih iz Rogatca in so dospeli do železniškega prelaza med Hajdino in Sv. Lovrencom na Dr. polju. Komaj je bil prvi voz na tiru, je pridrvel v istem trenutku osebni vlak iz Maribora. Lokomotiva je zagrabila konja in ga razmesarila na drobne kose. Stroj je odtrgal tudi prednji del voza in ga zdrobil. Zadnji del voza, kjer sta sedela Janez Mikša in njegova hči, pa je pognalo ob steber in sta ostala oba nepoškodovana. Prilet lokomotive ob voz je bil tako silovit, da je čutil sunek strojevodja, ki je vlak ustavil in so pregledali, kaj se je pripetilo. Strašna nesreča bi se bila zgodila, ko bi že bil prvi voz prevozil tir in bi bili drugi

tik za njim. Vozniki vlaka niso videli radi gosti megla, ropot so pa preslišali radi ropotanja lastnih voz.

Hranilna knjižica z vlogo 1500 Din je bila ukradena na sejmu v Ptuj delavcu Jerneju Repetu iz Nove vasi pri Rogoznici. Knjižica je od ptujske mestne hranilnice s števil. 38.391.

Vlom v cerkev brez plena. V noči 29. novembra je vlomil trgovski pomočnik Maks Podhostnik iz Cvetlina na Hrvaškem v župno cerkev na Zavrču. Lotil se je nabiralnikov, ki so pa bili prazni. Vlomilca so završki orožniki prijeli drugi dan. Podhostnik je že presedel v Ljubljani 15mesečno ječo.

Domačija pogorela. Na vrhu hriba Gmajna pri Slovenjgradcu je uničil požar domačijo posestnika Antona Sedovnika. Zgorelo je gospodarsko poslopje in blizu stoječa hiša in znaša škoda dobrih 100.000 Din. Na gašenje ni bilo niti misliti, saj na hribu ni vode. Požarna škoda je tem občutnejša, ker je bil hlev lani na novo zgrajen, hiša izdatno popravljena.

Izreden samomor. V Št. Janžu na Vinski gori se je obesil dne 1. decembra v cerkvi med dvema gorečima svečama pod lestencem 28letni Franc Hudej, tovarniški delavec v Vošnjakovi usnjarni v Šoštanju. Vrv je odrezal od velikega zvona. Vzrok izrednega samomora je po opisu na lističu v samomoruilčevi vojaški knjižici — nesrečna ljubezen.

Amerikanski avtomobilski kralj Henry Ford, ki je star 68 let, je življensko nevarno obolel.

Prijeta vlomilca. V noči 30. nov. je bilo vlomljeno v občinsko pisarno v Radečah pri Zidanem mostu. Vlomilca sta že pobrala 1100 Din, ko ju je izsledil nočni čuvaj, sklical domačine in župana, ki so prijeli Viljema Fogrisa in Jožeta Janca iz Trbovelj. Oba nepridiprava so izročili radeškemu sodišču, župan jima je odvzel ukradeni občinski denar.

Vlomilci so obiskali v noči 29. nov. pisarno notarja g. Krišperja v Črnomlju. V pisarni sta bili vlomljeni 2 blagajni, tri pisalne mize ter razbita steklena omara.

Obračun med graničarjema. Ob meji pri Cerknici na Kranjskem je ustrelil graničar Vinko Cerknik tovariša Novkoviča. Do umora je došlo radi sovraštva izza vojaškega službovanja v Srbiji leta 1929.

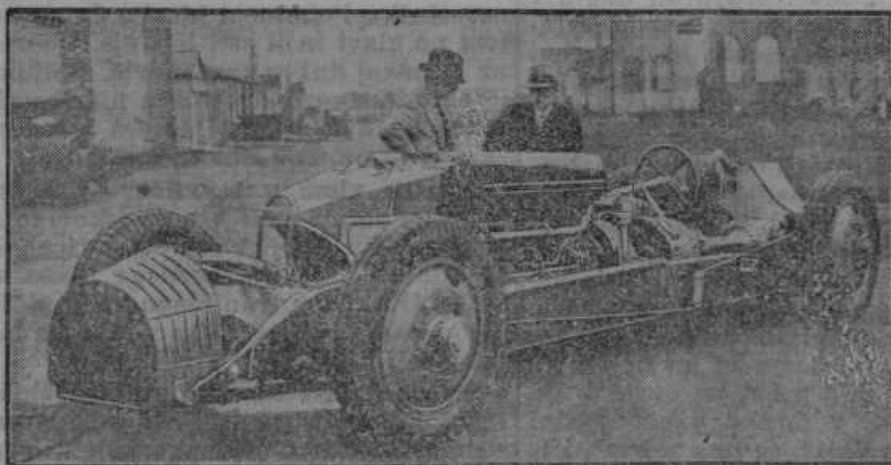
Za dijaško semenišče v Mariboru so nabrali: o priliki blagoslovitve nove kapele pri Al. Kodriču, posestniku v Kočicah pri Žetalah, 50 Din; na sedmini po rajnem Josipu Šenvter v Zamarkovi, župnija Sv. Lenart v Slov. gor., 125 Din. Bog povrni! Spominjajte se z darovi dijaškega semenišča!

»Karitas.« Najboljše oskrbite sebe ali svoje z najpotrebnejšo svoto v slučaju smrti z zavarovanjem pri »Karitas«. Glej današnje zahvalo gospe Lenard Antonije iz Rajhenburgal Pojasnila za »Karitas« in »Vzajemno zavarovalnico« daje podružnica v Celju, Fr. Žebot, glavni zastopnik v Mariboru in krajevni zastopniki.

Specialist za kirurgijo dr. Černič Mirko, šef kir. odd. drž. bolnice, ordinira od 14.—16. ure (razven nedeljo in praznikov) v Ljubljani, Knafljeva 10 II, tel. 29—42. Zdravilni aparati: višinsko sonce, diatermija, tonisator, žarnica »Hala«, enterocleaner, »Radium-emanator«.

Mi vemo, da za Vaše pridelke skoro nič ne dobite. Zato Vam tudi mi damo blago za ceno, ki je primerna Vašim dohodkom. Pridite v Maribor, Gosposka ulica 10, k Antonu Macunu, in se tam prepričajte. Samo eden primer Vam dam in to je: Moška suknena obleka Din 180, moško zimsko suknjo (štucer) D 240. ženski plašč 340 Din inl. 1110

Negovanje lepote na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato uporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za v naprej poslanih 40 Din 2 lončka brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Angleški dirkač Malcolm Campbell je pustil zgraditi dirkalni avto, ki poseda 2500 konjsih sil in upa, da bo pobil z njim vse dosedajne brzinske rekorde. — Desno: Ob priliki zborovanja kmečkih zvez iz Nižje-Avstrijskega se je zbralo na Dunaju 25.000 kmetov, ki so manifestirali po službi božji v cerkvi sv. Štefana po dunajskih ulicah.

Snežke za dame »Tretorn, svetovno znana
namka, samo Din 48.—. Trgovski dom Ster-
cki. 1195

O novih oblikah naših krajevnih imen.

Dobili smo letos nove table s krajevnimi pa čisto predrugačenimi imeni, radi česar se že pojavljajo opravičene pritožbe, ker so spremembe deloma zgodovinsko, deloma pa tudi jezikoslovno nepravilne.

Brali smo že, da je dobila naselbina »Selce« kar čez noč novo obliko »Sevce« (1). Za dosedanjo in že zelo staro obliko »Hajdin« smo dobili »Hajdina«, katere domačin ne bo nikdar rabil, ker mu je pretnja, kajti on ne gre v »Hajdinu«, nego vedno le na »Hajdin« in ne ve nihče danes, odkod se je ta »a« tako na tihem pritepel.

Druge pritožbe se glase proti spremembi »Zrkovce« v »Zrkovci«, »Dolgoše« v »Dogoše« itd. — Najčudnejša se pa nam zdi sprememba imena »Podvince« v »Podvinci«. Kdo je to zakrivil? — Ko stopiš v vas, zagledaš na desni strani čisti staro tablo, katera ti pove, da so to »Podvince«, na desni strani, ravno nasproti, je pa nova tabla, katera ti pove, da si v vasi »Podvinci«, in izgleda to tako izzivalno, da se je bati, da si ta imena skočita nekoč v lase, ako ne bo postavljen orožnik med nju. Prav ima pa stara tabla, kajti še leta 1820 se je glasilo ime uradno kakor v obči rabi kot »Podvince«, je torej tudi jezikoslovno neutemeljeno. V tem delu Slovenije označujejo imena s končnico »e« zgolj krajino. Domneva pa, da namigavajo imena s končnico »i« na tamošnje prebivalstvo, je napačna, o čem nas poučijo kratka primerjava, kajti prebivalec Apač, Cirkovc, Podvinc, Zerkovc je: Apačan, Cirkovčan, Podvinčan, Zrkovčan. Če pa hočemo dosledni biti, se mora potem glasiti kraj Apače, Cirkovce, Ruše, Hoče, Rače, tudi kot: Apači (1), Cirkovci, Ru-

Sajaste lonce ali ponve... očisti kot bi trenil čistilka Vim!

Gospodinja se ni treba več mučiti, ako hoče svoje lonce in ponve očistiti od nesnage in saj. Saj za to je tukaj VIM! VIM z močno vsebino mila je enako dober za snaženje vse kuhinjske posode, naj bo iz aluminija, stekla, sklenine ali kovine.

VIM

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

V. J. 10-23.

ši, Hoči, Rači itd., kar se naravnoč protivi našemu jezikoslovnemu čutu. Imena na »e« pa označujejo krajino ali skupno občinsko zemljišče po svoji legi ali posebnosti. N. pr. »Podvince« je skupina občinskih parcel v znožju ki-

carskih vinic ali goric, in »Zrkovce« je skupina za reko Dravo ležečih njiv in travnikov iz vidika od Sv. Petra, torej »Zarekovce«, in »Ruše« so ona krajina, kje so težki vozniki dali vprežni živini odmor ter jo krmili in napajali.

Odkritje spomenika znamenitega francoskega državnika Clemenceauja v Parizu. — Desno: Slovesna otvoritev parlamenta v Londonu, h kateri se pelje kraljevi par v kočiji.